

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 18 mars 1889, kl. 5 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring af 16 § i jagtstadgan den 21 oktober 1864.

Uti en inom Andra Kammarerna väckt, till utskottet hänvisad motion, n:o 112, har herr *F. G. Sandwall* föreslagit, »att Riksdagen ville besluta att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes förordna om ändring af 16 § 4 mom. i nu gällande nådiga jagtstadga till följande lydelse:

»Finare giller eller snaror må till fångande af vildt ingenstädes i riket begagnas.»

Såsom skäl för nämnda förslag anför motionären bland annat, att ifrågasvarande lagrum med dess nuvarande lydelse tillstädjer ett det grymmaste djurplågeri, nemligen stadgandet derstädes, att finare giller och snaror må för fångande af vildt begagnas under viss uppgifven tid inom Kopparbergs, Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län, hvilket stadgande, som så illa öfverensstämmer med de sträfvanden för djurskydd, som allt mer och mer göra sig gällande, enligt motionärens åsigt borde helt och hållet upphävas.

Enligt 16 § 4 mom. uti Kongl. Maj:ts nådiga jagtstadga den 21 oktober 1864, sådant detta lagrum ursprungligen lydde, var det inom hela riket för en hvar tillåtet att å sina egor fånga vildt med giller och snaror, med undantag af tiden från och med den 16 mars till och med den 10 augusti. Att emellertid dessa fångstredskap i allmänhet ansågos förkastliga, gaf sig dock snart till känna. Sålunda väcktes redan vid 1868 års riksdag inom Andra Kammaren tvenne särskilda motioner, åsyftande ändring i nämnda lagstadgande. Till stöd för sin framställning anförde dåvarande motionärerna, bland annat, *dels* att snarors absoluta förbud vore ett oundgängligt vilkor ej mindre för vissa fogelarters bibehållande än ock för jordegares förmåga att kunna skydda sin jagträtt mot andras ingrepp, *dels ock* att denna jagtmetod vore en grymhet mot djuren, som helst icke borde vara i lag tillåten; dock som förhållandena voro i åtskilliga hänseenden helt andra i Norrland och Dalarne, uti hvilka landsdelar snaror af ålder brukats för det vildas fångande, och hvarest större egorymder, rikligare tillgång på vildt och en glesare befolkning gjorde denna jagtmetod mindre förödande, ansåg den ene af motionärerna, att någon inskränkning för dessa provinser icke borde göras för snarors användande vid jagt under eljest därför lofgifven tid.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt ansåg 1868 års Riksdag, att en förändring af ofvannämnda paragraf i gällande jagtstadga vore af behovet påkallad, och anhöll fördenskull uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t den 13 maj samma år, att sista mom. i jagtstadgans 16 § måtte erhålla en sådan förändrad lydelse, att finare giller och snaror icke finge för det vildas fångande begagnas utom Norrland och Dalarne, och det endast under för jagt lofgifven tid.

Med anledning häraf, och sedan från skogsstyrelsen inforrats underdånigt utlåtande, utfärdades kongl. kungörelsen den 29 januari 1869, genom hvilken 16 § 4 mom. af jagtstadgan erhöll följande förändrade lydelse:

»Finare giller eller snaror må icke för fångande af vildt begagnas utom Kopparbergs och de norrländska länen, och icke heller der under tiden från och med den 16 mars till och med den 10 augusti.»

Sedan svenska allmänna djurskyddsföreningen i underdånig framställning den 20 maj 1883 hos Kongl. Maj:t hemställt, att den i 16 § af gällande jagtstadga gifna bestämmelsen, att finare giller och snaror icke må för fångande af vildt begagnas utom Kopparbergs och de norrländska länen, måtte erhålla tillämpning äfven inom nämnda län, dervid föreningen såsom skäl anført, att begagnandet af giller och snaror högst menligt inverkade på det vilda, som till en del förstördes utan att komma men-

niskan till godo, i det att, då fångstredskap ej tillräckligt ofta vitjades, det fångna villebrådet stundom blefve rofdjurs byte eller genom förskämning odugligt till människoföda, hvarjemte, enligt föreningens mening, fångstmetoden orsakade de fångna djuren stora plågor; så hade domänstyrelsen, som anbefalts att häröfver afgifva underdånigt utlåtande, i anseende till den ekonomiska betydelse fångst af vildt ännu torde ega i vissa delar af de norra länen, ansett sig böra inhemta ej mindre skogstjenstemännens och vederbörande Kongl. Maj:ts befallningshafvandes än äfven landstingens yttranden i de län, som af frågan berördes; och hade af de i ärendet sålunda hörda jägmästarna i nio revier, skogsinspektörerna i Norrbottens, Vesterbottens och södra Norrlands distrikt samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens, Vesterbottens, Jemtlands och Vesternorrlands län, äfvensom nämnda läns landsting, med undantag af det i Norrbottens län, som ej afgifvit yttrande i ärendet, afstyrkt bifall till den underdåniga framställningen hufvudsakligen af det skäl, att fångst af vildt, som i allmänhet ej ansåges medföra större plågor för djuren än hvarje annan jagtmetod, vore en icke oväsentlig inkomstkälla för landets inbyggare i synnerhet i lappmarkerna, samt att ett fångstförbud under nuvarande förhållanden icke skulle kunna bringas till efterlefnad, hvaremot jägmästarna i öfriga revier af de norrländska länen och Kopparbergs län, skogsinspektörerna i Jemtlands och Bergslagens distrikt, Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Gefleborgs och Kopparbergs län äfvensom de tvenne sistnämnda läns landsting, under tillstyrkande af bifall till djurskyddsföreningens framställning, uttalat sig mot fångstredskaps användande, dervid blifvit upplyst, hvad Gefleborgs och Kopparbergs län beträffade, att derstädes förut bruklig djurfångst under senare tider aftagit och ej kunde anses som en hehöflig binäring, hvarjemte Kopparbergs läns landsting hemställt om förbud mot användande inom länet af s. k. trampsax och andra fångstmedel; dock hade mot sistnämnda läns landstings beslut, som af länsstyrelsen biträdts, en del ledamöter af landstinget reserverat sig, under anförande att enligt deras mening förbud af fångst utaf vildt, hvarigenom de mindre jordegarna skulle beröfvas all utsigt att tillgodogöra sig villebrådet, vore ett ingrepp i eganderätten och ej af behovet påkalladt.

För egen del hade domänstyrelsen i ärendet ordagrant anført följande:

»Enligt 1864 års nådiga jagtstadga var till en början begagnandet af finare giller och snaror för fångande af vildt tillåtet inom hela riket under för jagt lofgifven tid, men inskränktes genom nådiga kungörelsen den 29 januari 1869 till Kopparbergs och de norrländska länen, hvarest

nämnda fångstredskap från äldre tider brukats och der fångstmetoden i anseende till egoområdenas storlek, rikare tillgång på vildt samt en glesare befolkning ansågs vara mindre fördömande, än i de sydligare länen, hvarest ett fortsatt begagnande af giller och snaror befarades hafva det vildas utrotande till följd.

Utan tvifvel är användandet af fångstredskap i allmänhet mera ödande å villebrådstillgången äfven i de norra orterna, i synnerhet de tätare bebyggda delarne deraf, än som med en ändamålsenlig jagtvård är förenligt, helst då i betraktande tages, hvad från flere håll uppgifvits, att fångstredskap genom vårdslöshet ej sällan vid jagttidens slut kvarlemnas utsatt och sålunda tillfogar det vilda skada äfven under fridlyst tid. Såsom varande en olämplig jagtmetod synes begagnandet af berörda fångstredskap derföre i jagtvårdens intresse böra inskränkas jemväl i de norra länen; dock lär en sådan inskränkning lämpligen ske endast i den mån näringarnes utveckling gör det tillförene för jordegarne vigtiga fångstförvärfvet obehöfligt och ett förbud emot villebrådsfångst kan antagas ega stöd i allmänna meningen, hvarförutan ringa utsigt till förbudets efterlefnad vore att förvänta. Och anser domänstyrelsen på grund af de uttalanden, som i detta ärende föreligga från skogstjenstemännen, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande samt landstingen i Kopparbergs och Gefleborgs län, att utsträckning till nämnda två län af förbudet mot begagnandet af finare giller och snaror för fångande af vildt numera synes vara af förhållandena påkallad och berättigad.

Visserligen är af förbemälda reservanter vid Kopparbergs läns landsting anmärkt, att de mindre jordegarne inom länet, hvilkas utegor vanligen äro skiftade i flere smärre tegar, hvarå jagt svårigen kan utöfvas utan beträdande af grannarnes områden, skulle, derest fångstredskap förbjödos, gå miste om enda medlet att tillgodogöra sig det vilda; men utom att, enligt hvad af landstingets förhandlingar framgår, jordegarne sjelfva numera högst sällan om ens någonsin utöfvade djurfångst, som vanligast lär bedrifvas af den lösa befolkningen till föga eller ingen nytta för jordegaren, måste ett fortsatt användande af giller och snaror å dylika mindre egoviddar, om ej utrota, dock till ringa mängd reducera det vilda, då deremot, om fångsten helt och hållet upphörde och villebrådstammen finge ökas, äfven de mindre jordegarne medelst gemensamt begagnande af jagten å angränsande egoområden, eller gemensam arrendepplåtelse af jagträtten derå, säkerligen skulle kunna bereda sig större inkomst af jagten, än som under nuvarande förhållanden är möjligt.

I fråga om det af Kopparbergs läns landsting väckta förslag om

förbud emot begagnande inom länet jemväl af s. k. trampsax och andra fångstmedel, så synes behofvet och nyttan af en dylik undantagslagstiftning ej vara till fulla ådagalagdt, hvarför berörda förslag torde böra lemnas utan afseende.

Hvad derefter beträffar Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län, hvarest, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, landsting och en del af skogstjenstemännen upplyst, fångst af vildt i allmänhet ännu eger en för landets inbyggare ej oväsentlig ekonomisk betydelse och hvarest förbudet mot fångstredskaps begagnande, om ock berättigadt ur jagtvårdens synpunkt, skulle minska befolkningens förvärfskällor, i synnerhet inom lappmarkerna, anser domänstyrelsen, att begagnandet af finare giller och snaror för fångande af vildt fortfarande bör derstädes vara medgifvet, helst utsigt torde saknas att bringa ett förbud deremot till efterlefnad.

Vidare får domänstyrelsen med afseende å hvad djurskyddsföreningen anfört derom, att fångstmetoden orsakar de fångna djuren stora plågor, samt att det fångna villebrådet ofta nog icke kommer människan till nytta, erinra, att det visserligen ej kan förnekas att vid utöfvande af fångst djuren mången gång kunna onödigtvis blifva plågade — ett förhållande som emellertid ej heller kan undvikas vid jagt, der villebrådet ej sällan såras utan att dödas — men att villebrådet i allmänhet inom kort tid dödas i fångstredskap, äfvensom att fångstmännen väl endast undantagsvis försumma tillvarataga det fångna i rättan tid.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt tillstyrkte domänstyrelsen uti sitt den 16 februari 1885 i ärendet afgifna underdåniga utlåtande, att sista mom. af 16 § i jagtstadgan den 21 oktober 1864, sådant det samma lyder i kongl. kungörelsen den 29 januari 1869, måtte erhålla den förändrade ordalydelse, att finare giller eller snaror icke finge för fångande af vildt begagnas utom Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län och icke heller der under de tider hare, tjäder, orre, dal- och fjellripa äro fridlysta.

Genom nådig resolution den 5 juni 1885 har Kongl. Maj:t, som, på grund af hvad i ärendet förekommit, ansett den af svenska allmänna djurskyddsföreningen gjorda framställning icke böra vinna afseende i vidsträcktare mån, än att det i södra och mellersta delarne af riket gällande förbud mot begagnande af giller och snaror för fångande af vildt blefve, på sätt domänstyrelsen, Kongl. Maj:ts befallningshafvande samt vederbörande landsting utan meningsskiljaktighet hemställt, utsträckt jemväl till Gefleborgs län, förordnat, att 16 § i kongl. jagtstadgan den

21 oktober 1864, sådan denna § lyder enligt nådiga kungörelsen den 29 januari 1869, skulle erhålla följande förändrade lydelse:

»Finare giller eller snaror må icke för fångande af vildt begagnas utom Kopparbergs, Jemtlands, Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län och icke heller der under de tider hare, tjäder, orre, hjerpe samt dal- och fjellripa äro fridlysta».

Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse härom utfärdades samma dag.

Vid nästlidet års riksdag väcktes inom Andra Kammarerna af bemälde herr F. G. Sandwall en motion, deri af samme motionär föreslogs, det Riksdagen ville besluta att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om ett tillägg till 22 § i jagtstadgan af innehåll, att vildt, som mot stadgandet i 16 § 4 mom. samma lag blifvit med finare giller eller snaror fångadt, skulle, hvarhelst det anträffades, vara förverkadt. Till stöd för sitt förslag hade motionären anført hufvudsakligen samma skäl, som af honom åberopats i den nu föreliggande motionen.

Det tillfälliga utskott, som hade att behandla nämnda motion, yttrade i sitt deröfver afgifna utlåtande, bland annat, att så länge det vore tillåtet att på vissa platser inom landet medelst snara fånga fogel och icke förbudet att hvar som helst försälja densamma, skulle ett tillägg, som det af motionären föreslagna, vara alldeles gagnöst eller åtminstone ytterst svårt att i den praktiska tillämpningen göra verksamt, då det i hvarje särskildt fall skulle erfordras utredning och bevisning, huruvida villebrådet vore fångadt i de län, der fångst med giller eller snara är tillåten, eller i något annat län, och en sådan bevisning i de flesta fall skulle vara svår att åvägabrunga; och hemstälde utskottet, i följd häraf, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, hvilket äfven blef Andra Kammarens beslut.

Utskottet erkänner villigt den föreliggande motionens i djurskyddsvänligt intresse vackra syfte och inrymmer äfven, att, på sätt motionären framhållit, genom begagnande af giller och snaror de fångna djuren i vissa fall kunna utsättas för stora lidanden — något som tyvärr jemväl vid andra slag af jagt ej heller kan undvikas — hvartill kommer, att

detta fångstsätt ej kan anses förenligt med en rationel jagthushållning. Dock synes det utskottet, som hade de sålunda fångna djurens lidanden blifvit af motionären ej obetydligt öfverdrifna, då, enligt de upplysningar utskottet varit i tillfälle att härom förskaffa sig, villebrådet i allmänhet inom kort tid dödas i gillret eller snaran samt det dessutom gifvetvis måste ligga inom fångstmannens eget välförstådda intresse att så snart som möjligt undersöka och vitja fångstredskapet för att åtkomma det derstädes fångade villebrådet i oskadadt skick.

Men frågan torde emellertid icke uteslutande böra betraktas från humanitär, utan äfven från ekonomisk synpunkt.

På sätt domänstyrelsen, med stöd af de från vederbörande lokalmyndigheter hemtade upplysningar, uti sitt här ofvan åberopade underdåniga utlåtande i förevarande fråga anfört, eger jagten, särskildt för de fyra nordligaste länen, en ej oväsentlig ekonomisk betydelse och utgör för dervarande befolkning, i synnerhet inom lappmarkerna, en ganska vigtig inkomstkälla. Enligt hvad utskottet inhemtat, har, sedan detta utlåtande afgafs, någon förändring i dessa hänseenden derstädes ej inträdt; och som vid sådant förhållande denna redan förut på grund af karg natur och hårdt klimat med afseende på medlen för sin utkomst mindre väl lottade befolkning, hvilken utan begagnande af ifrågavarande fångstsätt ej torde kunna göra sig till godo den tillgång på villebråd, som i dessa trakter af landet förefinnes, genom det af motionären påyrkade förbud skulle till stor del beröfvas denna välbehöfliga källa till förvärf, finner sig utskottet redan af detta skäl ej kunna biträda motionärens förslag.

Dessutom vill utskottet, som har sig bekant, att i mellersta och södra delarne af riket, hvarest förbud mot sagda fångstsätt sedan en tid af tjugu år varit lagstadgadt, fångst af vildt med snara och giller, i brist af erforderlig kontroll öfver författningens efterlefnad, fortfarande bedrifves i icke ringa omfång, i sammanhang härmed påvisa, hurusom öfvervakandet af ett dylikt förbuds efterlefnad skulle blifva förknippadt med ännu större svårigheter i de vidsträckta och glest befolkade nordligaste delarne af vårt land.

Slutligen föreställer sig utskottet, att, om och i den mån en förändrad jagtlagstiftning i motionens syfte skulle för ifrågavarande delar af riket anses vara af behovet påkallad och kunna med hänsyn till ekonomiska förhållanden medgifvas, vederbörande landsting eller länsstyrelse icke torde underlåta att derom göra underdånig framställning hos Kongl. Maj:t, som då helt visst lär komma att, sedan erforderlig utredning af ärendet föregått, vidtaga den förändring i nu gällande

jagtstadga, som för dessa landsdelar eller någon särskildt af dem kan finnas vara i ett eller annat afseende behöflig.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

att herr Sandwalls ifrågavarande motion för närvarande icke måtte till någon Riksdagens åtgärd för-
anleda.

Stockholm den 18 mars 1889.

På utskottets vägnar:

G. THESTRUP.

Reservation:

af herr *Wallmark*.
